

משמעות ההשכלה הגבוהה בקרב סטודנטים: יציבות ותוקף ניבוי

תרצה וילנר, יוליה ליפשיץ-ברזילר, איתמר גתי

האוניברסיטה העברית בירושלים

הכינוס ה-19 של האגודה הישראלית לפסיכומטריקה
14 פברואר 2023, מעלה החמישה

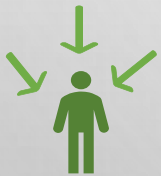
רקע

מספר הולך וגובר של צעירים שואלים את עצמם:

האם בכלל צריך תואר אקדמי? למה בכלל ללכת להשכלה גבוהה?

אוריינטציות להשכלה גבוהה

המשמעות והסיבה בגינה צעירים הולכים להשכלה גבוהה (Willner et al., 2023)

לחץ סביבתי

יוקרה

מסגרת חברתית

רכישת ידע והשכלה

רכישת מקצוע

משוב לדוגמא

בהתבסס על תשובותיך, להלן המשמעויות של התואר האקדמי עבורך:

רכישת מקצוע - ציון גבוה בהיבט זה משקף שהלימודים האקדמיים מהווים עבורך כלי לרכישת מקצוע, ואת המודעות לחשיבות שיש להכשרה האקדמית בהשתלבות במקצועות רבים.

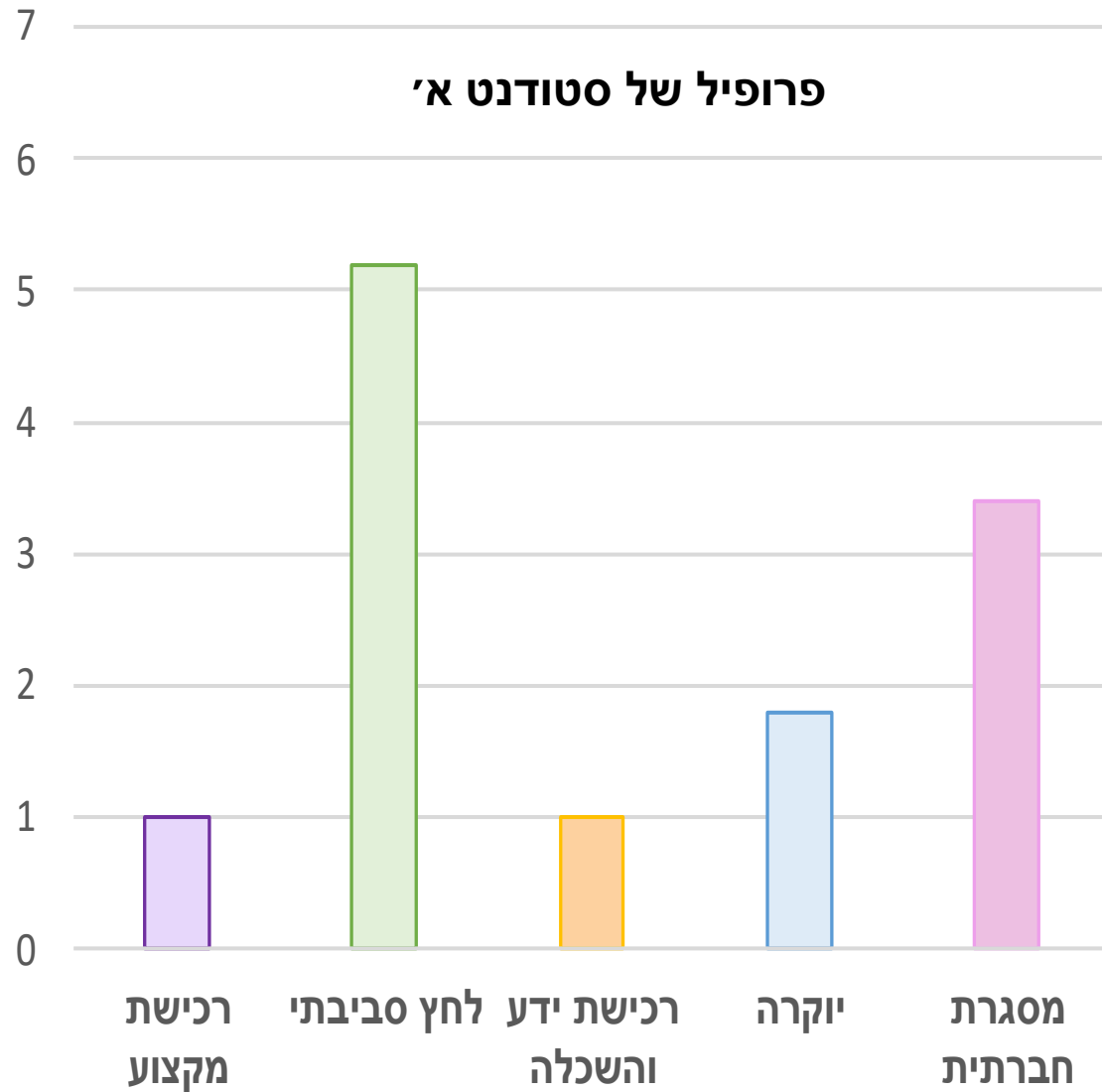
לחץ סביבתי - ציון גבוה בהיבט זה משקף כי ייתכן שלימודים אקדמיים מהווים עבורך דרך לרצות את האנשים הקרובים לך. כנראה שלולא הלחץ שלהם, לא היית חושב/ת על לימודים אקדמיים.

רכישת ידע והשכלה - ציון גבוה בהיבט זה משקף כי הלימודים האקדמיים מהווים עבורך אמצעי להשגת ידע והרחבת אופקים. השכלה נראית לך מטרה חשובה וראויה בפני עצמה.

יוקרה - ציון גבוה בהיבט זה משקף כי הלימודים האקדמיים מהווים עבורך אמצעי להעלאת הסטטוס החברתי. ציון גבוה מצביע על כך שחשוב לך כיצד תיתפס/י בעיני הסובבים אותך.

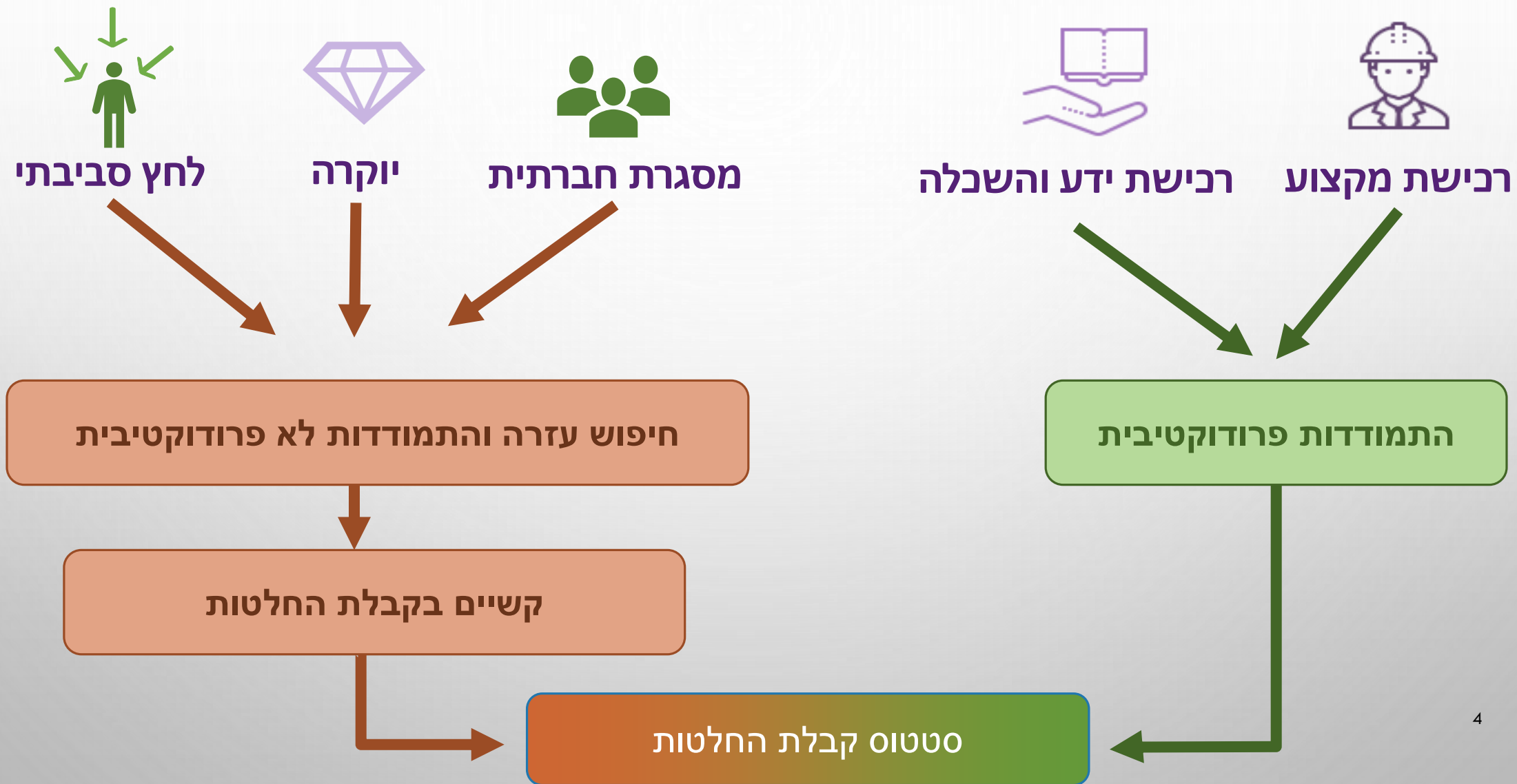
מסגרת חברתית - לימודים במוסד אקדמי מאפשרים להכיר מגוון של אנשים (גם בתחום אותו לומדים וגם מתחומי לימוד ומקצועות אחרים). ציון גבוה בהיבט זה, משקף כי הלימודים האקדמיים נראים לך הזדמנות להכיר אנשים חדשים והרחבת המעגל החברתי.

פרופיל של סטודנט א'

אוריינטציות להשכלה גבוהה

בתהליך קבלת החלטות של מועמדים לאוניברסיטה

מטרות

1. בחינת היציבות של האוריינטציות להשכלה גבוהה (HEO) של סטודנטים בין תחילת שנה א' לתחילת שנה ב' בלימודים
2. בחינת תוקף הניבוי של האוריינטציות להשכלה גבוהה (HEO) של סטודנטים בהיבט

ותוצאות קריירה:

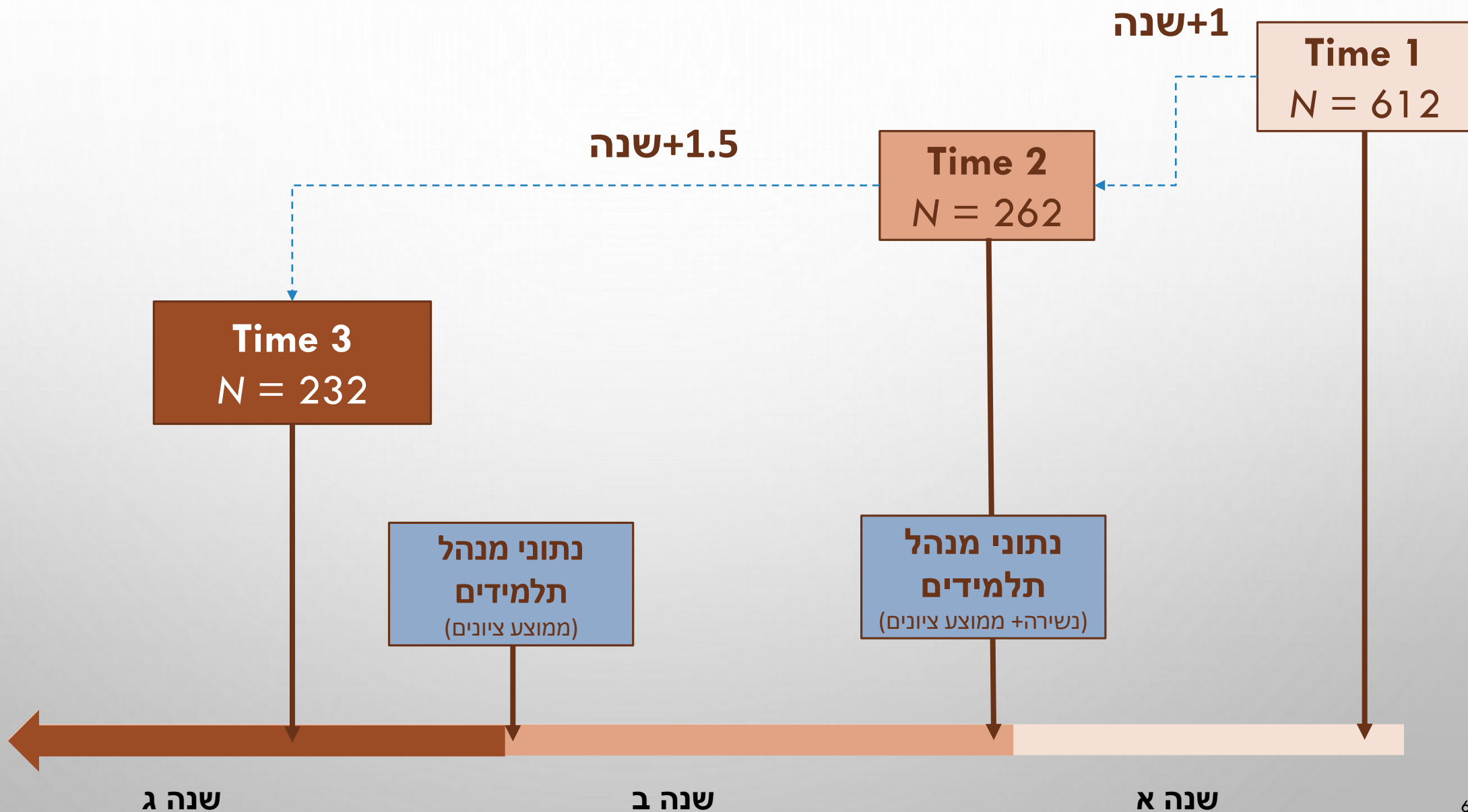
- (1) סטטוס קבלת החלטות
- (2) התנהגויות קריירה פרו-אקטיביות
- (3) מרכזיות העבודה

תוצאות אקדמיות:

- (1) נשירה
- (2) ממוצע ציונים
- (3) שביעות רצון מחוג לימוד

שיטה

שיטה – T1

שאלון אוריינטציות להשכלה גבוהה (Willner et al., 2023)

Time 1
N = 612

25 פריטים – 5 למימד

Median $C\alpha = .81$

$.76 \leq C\alpha \leq .82$

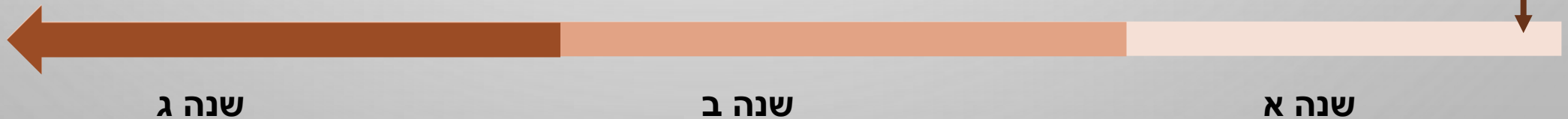
57%

גיל ממוצע = 23 (SD = 2.9)

20.8% עולים

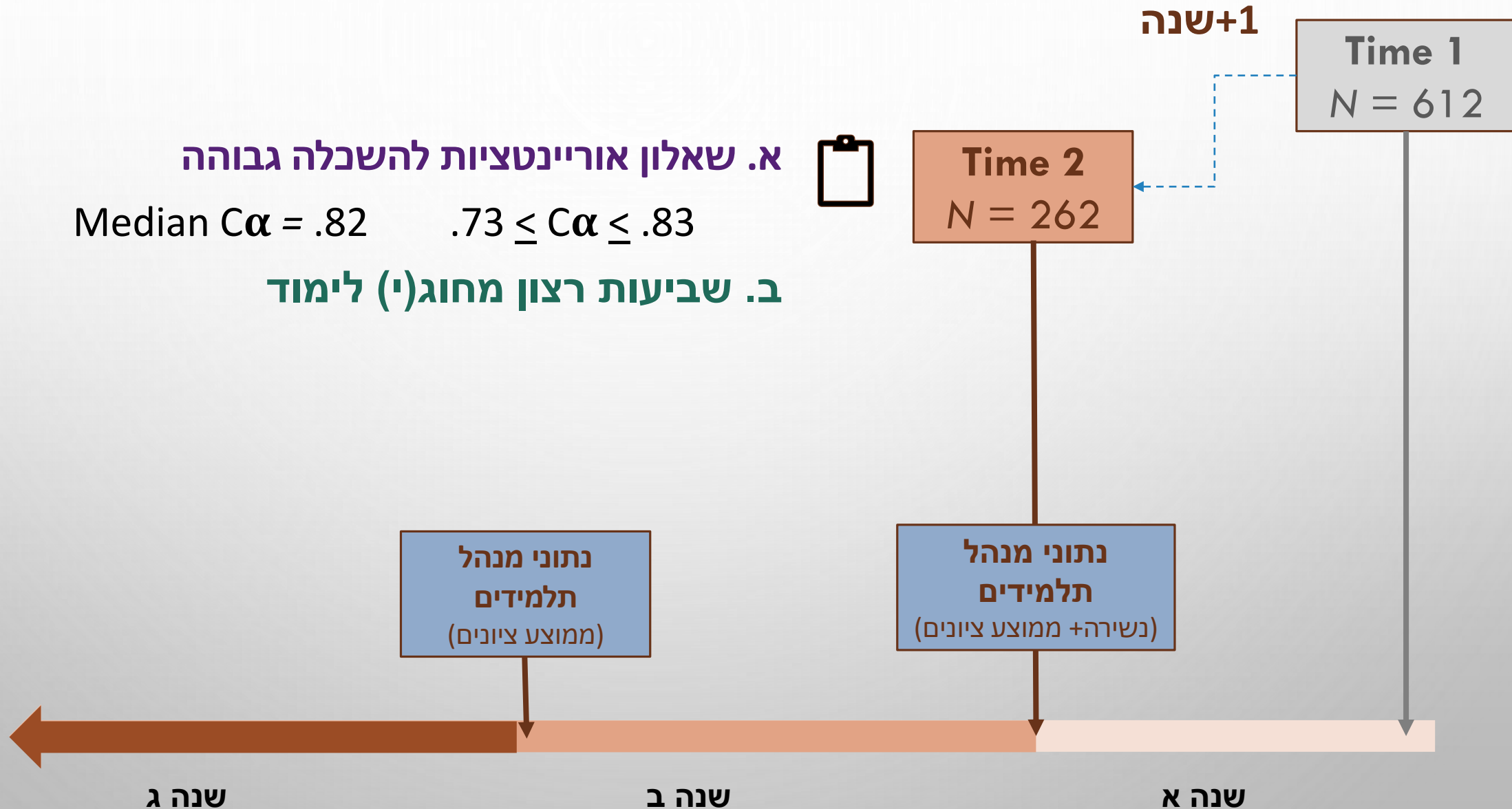

שיטה – T2

א. שאלון אוריינטציות להשכלה גבוהה

Median $C\alpha = .82$ $.73 \leq C\alpha \leq .83$

ב. שביעות רצון מחוג(י) לימוד

שיטה – T3

א. שביעות רצון מחוג(י) לימוד

ב. סטטוס קבלת החלטות (Gadassi et al., 2015)

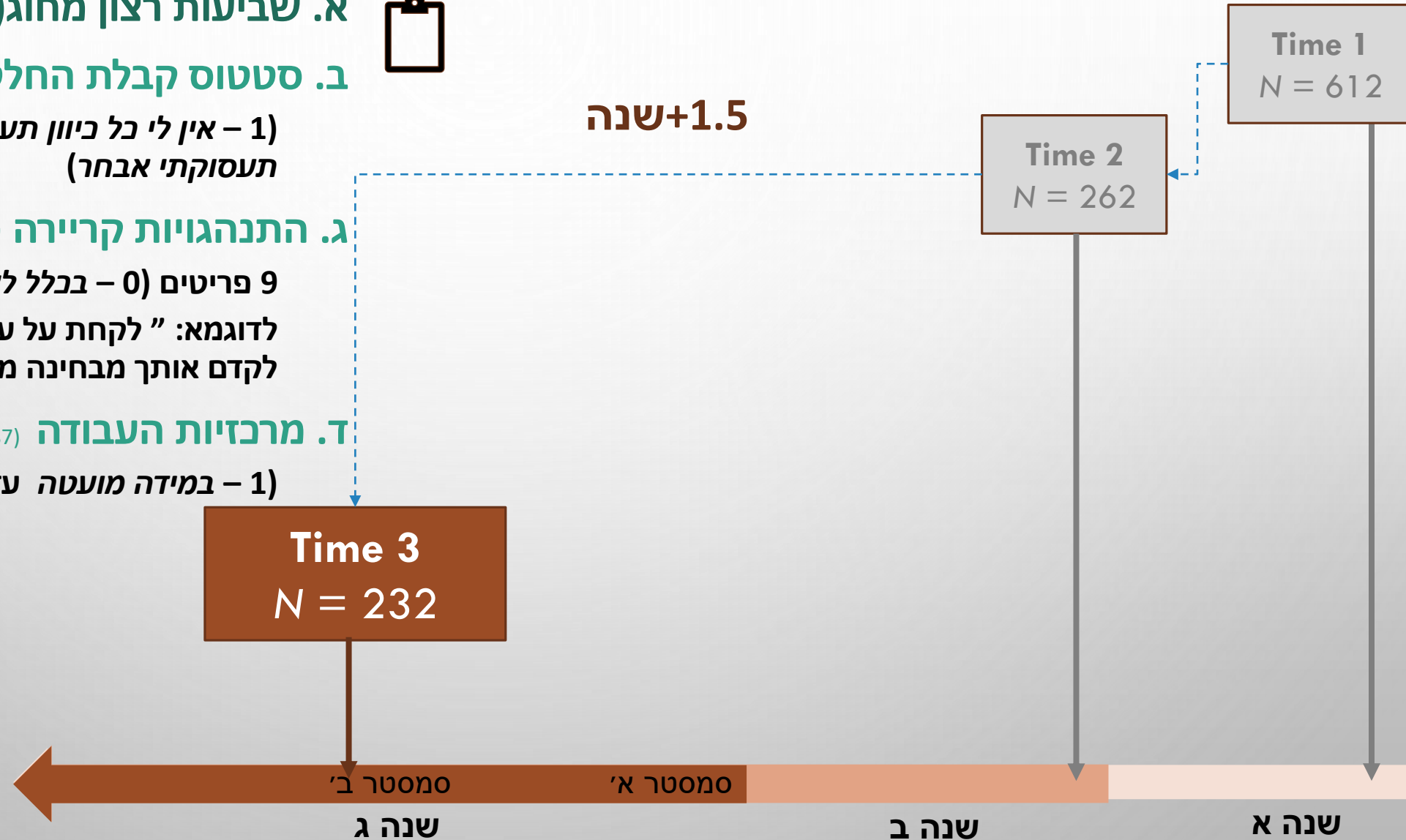
(1 – אין לי כל כיוון תעסוקתי עד 6 – אני בטוח איזה כיוון תעסוקתי אבחר)

ג. התנהגויות קריירה פרואקטיביות (Hirschi et al., 2014)

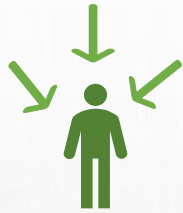
9 פריטים (0 – בכלל לא עד 5 – במידה רבה) ($C\alpha = .89$)
לדוגמא: "לקחת על עצמך אחריות או תפקידים העשויים לקדם אותך מבחינה מקצועית."

ד. מרכזיות העבודה (MOW, 1987)

(1 – במידה מועטה עד 6 – במידה רבה מאוד)

יציבות: יציבות מתונה של חמש האוריינטציות לאחר שנה, בהשוואה ליציבות גבוהה של הבולטות היחסית של חמשת האוריינטציות בתוך נבדק (N = 262)

לחץ סביבתי

.54

יוקרה

.56

מסגרת חברתית

.58

רכישת ידע והשכלה

.56

רכישת מקצוע

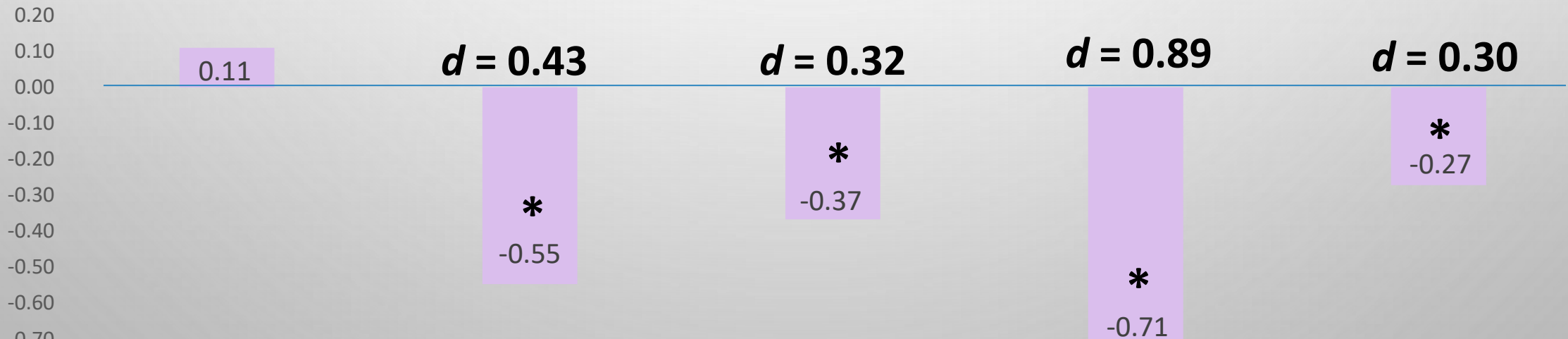
.65

$r =$

חציון תוך נבדקי $r_s = .90$

טווח בין-רבעוני = .76 - .97

Δ ממוצע

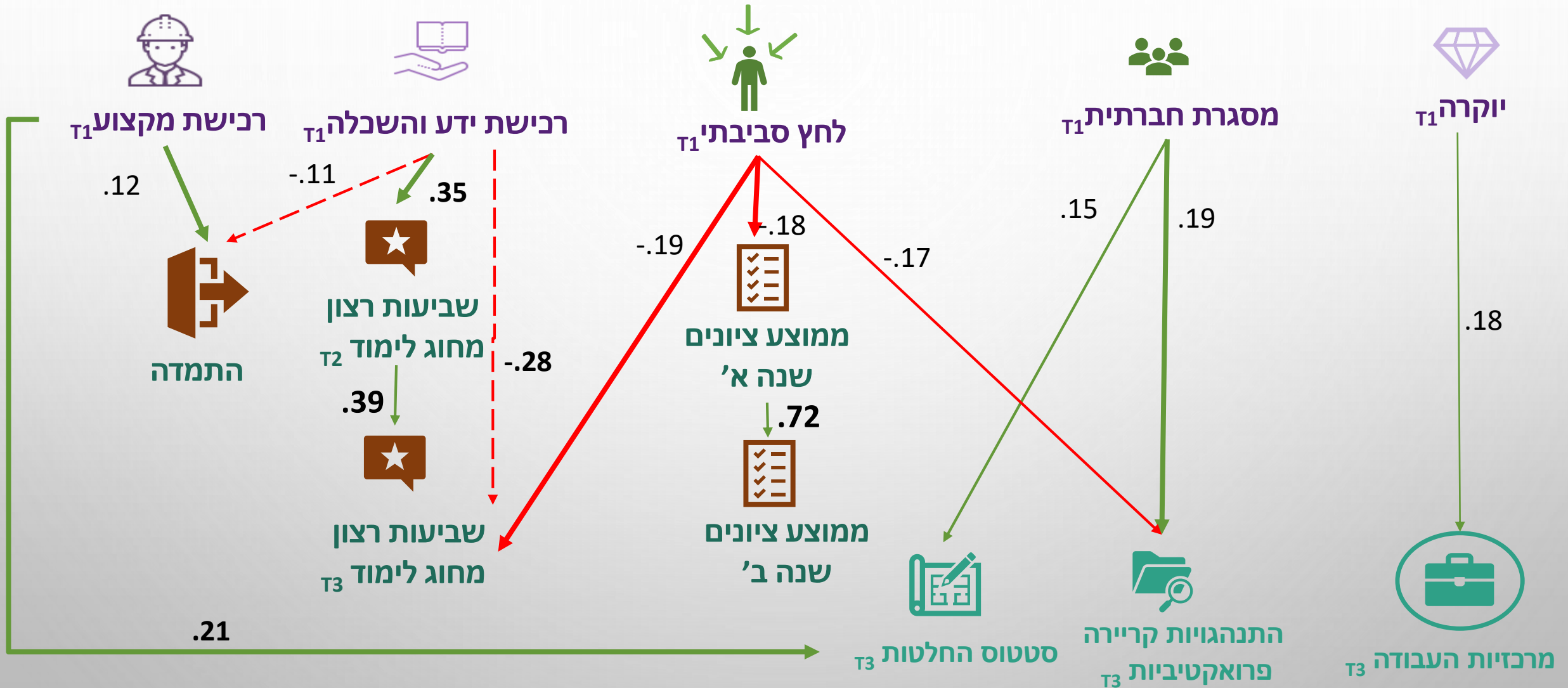

ירידה בציון הממוצע ב-4 מתוך 5 האוריינטציות בין תחילת שנה א' לתחילת שנה ב' בתואר

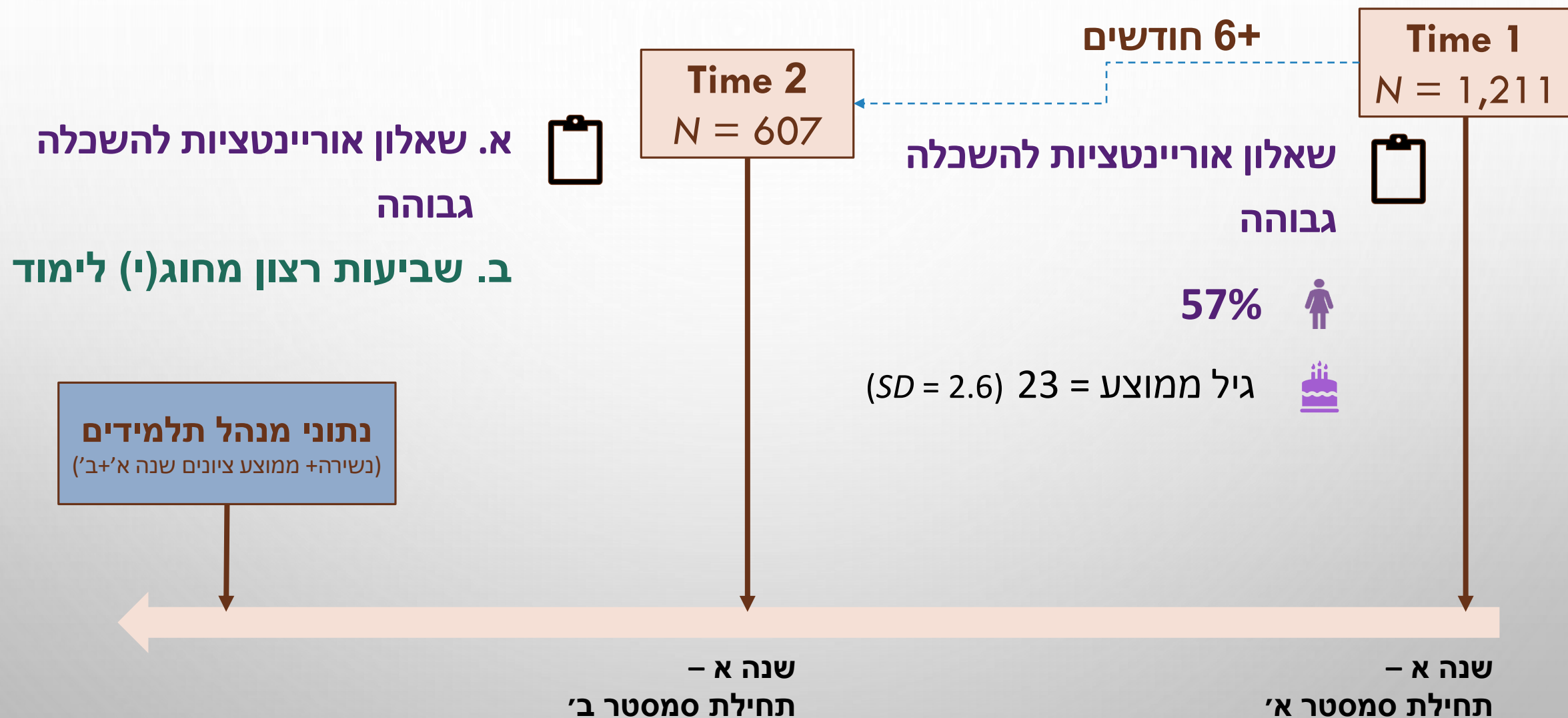
* $p < .01$

תוקף ניבוי של האוריינטציות להשכלה גבוהה

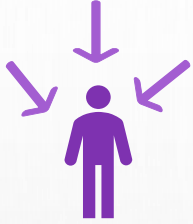
SEM: CFI = .957, RMSEA = .075, SRMR = .060

רפליקציה של התוצאות על מחזור נוסף

רפליקציה של התוצאות על מחזור נוסף

לחץ סביבתי

יוקרה

מסגרת חברתית

רכישת ידע והשכלה

רכישת מקצוע

$r =$

.61

.73

.67

.65

.65

חציון תוך נבדקי $r_s = .90$

➤ רפליקציה של היציבות כאשר כפוי יציבות האוריינטציות גבוהה יותר אחרי חצי שנה

לחץ סביבתי T2	יוקרה T2	מסגרת חברתית T2	רכישת ידע והשכלה T2	רכישת מקצוע T2	לחץ סביבתי T1	יוקרה T1	מסגרת חברתית T1	רכישת ידע והשכלה T1	רכישת מקצוע T1	
-.09*	.03	-.03	.03	-.03	-.03	.01	.03	.03	-.06*	ממוצע ציונים שנה א
-.08⁺	.04	.00	.02	-.03	-.01	.01	.07*	.01	-.06	ממוצע ציונים שנה ב
-.21**	-.07	.08*	.37**	.28**	-.14***	-.06	.04	.22***	.20***	שביעות רצון מחוג לימוד T2

➤ רפליקציה של תוקף ניבוי – קשרים חלשים יותר אולי בעקבות שנת הקורונה

מסקנות

האוריינטציות של סטודנטים משתנות במעבר בין שנה א' לשנה ב', אך הבולטות היחסית של האוריינטציות נשאר **יצובה**

האוריינטציות של סטודנטים בתחילת הלימודים מנבאות תוצאות אקדמיות ומשתני קריירה שונים במהלך הלימודים

בעוד אוריינטציות רכישת מקצוע ורכישת ידע והשכלה מנבאות לרוב **תוצאות חיוביות**, אוריינטציית לחץ סביבתי מנבאת **תוצאות שליליות**. אוריינטציות יוקרה ומסגרת חברתית קשורות יותר למשתני קריירה.

תתכן השפעה של הקורונה והלמידה מרחוק על חלק מהתוצאות

השלכות

ניתן להשתמש בשאלון ה-HEO בקרב סטודנטים בתחילת הדרך כדי לבחון את המשמעות שהם מחפשים מלימודיהם האקדמיים לצורך התפתחותם המקצועית

ניתן להשתמש בשאלון לסייע בהחלטה האם ללמוד באקדמיה, וגם, במידה מסוימת בהחלטה מה ללמוד (כולל אולי שילוב לימודים דו-חוגיים כאשר אחד בדגש של מקצוע והשני בדגש של הרחבת הידע עבור סטודנטים רלוונטיים)

זיהוי האוריינטציות של סטודנטים ע"י מוסדות לימוד יכול לאפשר להם לחזק את אותן האוריינטציות של סטודנטים אשר צפויות להוביל לתוצאות טובות יותר

תודה על ההקשבה!

שאלות? הערות?

Tirza.Willner@mail.huji.ac.il

The HEO questionnaire is available free for research

I am grateful to the Azrieli Foundation for supporting this research

רגרסיה לניבוי נשירה וציון ממוצע

ציון ממוצע בסוף התואר

R^2	β	t -test		
.06	.21	4.10***	פסיכומטרי	צעד 1
	.11	2.12*	בגרות	
.07	.20	3.92***	פסיכומטרי	צעד 2
	.11	2.12*	בגרות	
			רכישת	
	.01	0.21	מקצוע	
			רכישת ידע	
	-.01	-0.20	והשכלה	
			מסגרת	
	.03	0.64	חברתית	
	.05	0.94	יוקרה	
	-.13	-2.26*	לחץ סביבתי	

התמדה בלימודים אחרי שנה

OR	b	z		
1.00	0.00	0.86	פסיכומטרי	צעד 1
1.03	0.03	0.40	בגרות	
1.00	0.00	1.06	פסיכומטרי	צעד 2
1.01	0.01	0.09	בגרות	
			רכישת	
1.77	0.57	2.70**	מקצוע	
			רכישת ידע	
0.41	-0.88	-2.02*	והשכלה	
			מסגרת	
0.97	-0.03	-0.14	חברתית	
1.17	0.15	0.82	יוקרה	
0.80	-0.23	-0.87	לחץ סביבתי	